

§ 50

Dnr 2014/BUN 0161 40

Motion från Socialdemokraterna, "Ge alla barn rätt till 30 timmars vistelsetid i veckan på förskolan"

UTDRAG

Barn- och utbildningsnämndens förslag till kommunstyrelsen

Barn- och utbildningsnämndens förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

-Motionen anses besvarad.

Barn- och utbildningsnämndens beslut

Barn- och utbildningsnämndens förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

-Motionen anses besvarad.

Reservation

Socialdemokraterna inkommer med en skriftlig reservation.

Beskrivning av ärendet

Jannice Rockstroh (S) och Anita Mattsson (S) har den 27 november 2014 lämnat in en motion om att alla barn ska få rätt till 30 timmars vistelsetid i veckan på förskolan. I motionen föreslås:

-Att Tyresö kommun ändrar sina riktlinjer för kommunala förskolor så att rätt till min. 30 timmar per vecka ges till barn till föräldralediga och arbetslösa.

Barn- och utbildningsförvaltningen svarar på motionen.

Ordförandeutlåtande

Alliansen har under 2014 arbetat med att ta fram nya riktlinjer gällande vistelsetiden på förskolan för barn till arbetssökande och föräldralediga. De ändrade riktlinjerna träder i kraft den 1 januari 2016.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--

Yrkande

Jannice Rockstroh (S) yrkar med stöd av Nina Dahl (MP) bifall till motionen vilket även Inger Gemicioglu (V) hade gjort om hon haft rösträtt. Anna Steele (FP) yrkar att motionen ska anses besvarad.

Beslutsgång

Ordföranden ställer de båda yrkandena under proposition och finner att motionen anses besvarad.

Bilagor

Motion vistelsetid förskola.pdf

Tjänsteskrivelse.pdf

Skriftlig reservation S.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Tyresö kommun

Evalena Andrén,
Verksamhetsstrateg,
Tel: 08-5782 90 59

TJÄNSTESKRIVELSE

2015-10-07

1 (7)

Diarienummer

2014/BUN 0161

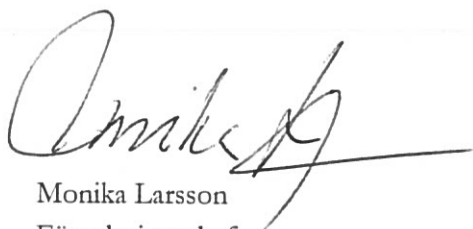
Barn-och utbildningsnämnden

Svar på motion om rätt till 30-timmars vistelsetid i veckan på förskolan

Förslag till beslut

Barn-och utbildningsnämndens förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

- Motionen avslås.

Monika Larsson
Förvaltningschef

Evalena Andrén
Verksamhetsstrateg

Sammanfattning

Förvaltningen föreslår att barn- och utbildningsnämnden rekommenderar kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att avslå motionen. 20-timmars vistelsetid för barn i familjer, där en förälder är antingen föräldraledig eller arbetslös, bör kvarstå.

Tyresö kommun ska bedriva förskoleverksamhet av god kvalitet där varje barns utveckling och lärande stimuleras och där barnen erbjuds en trygg och säker miljö.

Många reformer för mer tid i förskolan har genomförts under tidsperioden 2001-2011. Dessa har bidragit till ökad tillgänglighet till förskola, gett barnfamiljer förbättrad ekonomi och ökat möjligheten för båda föräldrar i en familj att komma ut i arbetslivet.

Förvaltningen anser att fokus för arbetet och insatser i förskolan ska läggas på att minska barngruppernas storlek och öka personaltätheten, i enlighet med de särskilda uppdrag¹ som nämndplanen anger, samt att vidareutveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Därigenom ges kommunens förskolor möjlighet att öka den generellt goda kvaliteten. Förskolorna ges bättre förutsättningar för att kunna ge alla barn en likvärdig utbildning och samtliga barn ges goda förutsättningar till utveckling av sina förmågor (inklusive språkutveckling). Tyresös förskolor kan då vara den integrationsarena och bidra till den socialt utjämnande effekten för kommunens yngsta barn som skollagen och läroplanen föreskriver.

Beskrivning av ärendet

Jannice Rockstroh (S) och Anita Mattson (S) har den 27 november 2014 inkommit med motionen "Ge alla barn i Tyresö rätt till 30-timmars vistelsetid i förskolan". Motionärerna föreslår:

– Att Tyresö kommun ändrar sina riktlinjer för kommunala förskolor så att rätt till min. 30 timmar per vecka ges till barn till föräldralediga och arbetslösa.

Som grund för förslaget anges

- rättviseskäl
- integrationsskäl
- språkutvecklingsskäl
- arbetsmarknadsskäl

¹Barn- och utbildningsnämndens, Nämndplan 2015, dnr 2014/BUN 0138, sid 15

Nuläge – kommunens riktlinjer för kommunala förskolor

Nuvarande riktlinjer för kommunala förskolor ger familjer, där en förälder antingen är föräldraledig eller arbetslös, rätt att ha sitt barn 20-timmar avgiftsfritt i förskolan per vecka. 20-timmars avgiftsfri vistelsetid gäller även för barn mellan tre och fem år, vilka omfattas av allmän förskola.

Skollag, läroplan för förskolan Lpfö 98 och reformer inom förskolan

Skolverket definierar begreppet kvalitet inom förskola utifrån hur väl en verksamhet svarar mot nationella mål, krav, riktlinjer och andra mål förenliga med de nationella, samt i vilken utsträckning verksamheten strävar efter att förbättras.

Skollagen föreskriver:

- 8 kap 4,6 §§ anger 15 timmars vistelsetid för barn med en föräldraledig eller arbetslös förälder samt för barn som omfattas av allmän förskola
- 1 kap 8,9 §§ att alla barn ska erbjudas en likvärdig förskola oavsett var i landet den bedrivs,
- 8 kap 8§ anger att det är huvudmannens uppgift att se till att barngruppernas storlek och sammansättning är lämplig och att barnen även i övrigt erbjuds en god miljö,
- 8 kap 10 § föreskriver att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket såväl som sitt modersmål,
- 1 kap 10 § föreskriver att varje verksamhet ska bedrivas med barnets bästa som utgångspunkt

Reformer på riksnivå för mer tid i förskolan

Maxtaxereformen infördes under perioden 2001-2003 och en ny skollag började tillämpas 1 juli 2011. Med den nya skollagen från 2011 trädde också en ny reviderad läroplan för förskolan, Lpfö 98, i kraft.

Reformerna för mer tid i förskolan har varit många:

- den 1 juli 2001 blev kommuner skyldiga att erbjuda plats i förskola eller pedagogisk omsorg under minst tre timmar per dag eller 15 timmar per vecka för barn 1-5 år vars förälder är arbetslös,

- den 1 januari 2002 blev kommuner skyldiga att erbjuda plats i förskola till barn vars föräldrar är föräldralediga med ett syskon,
- maxtaxa infördes den 1 januari 2002 och innebar att ett tak sattes för föräldraavgifterna,
- den 3 januari 2003 infördes allmän förskola för fyra- och femåringar,
- den 1 juli 2008 infördes ett kommunalt frivilligt vårdnadsbidrag, vilket ger föräldrar möjligheten att vara hemma längre med sina barn, på hel- eller halvtid, istället för att ha barnet placerat heltid i förskola eller pedagogisk omsorg,
- från 2010 gäller den allmänna förskolan från höstterminen det år barnet fyller tre år

Syftet med samtliga ovan reformer har varit att ge föräldrar större tillgänglighet till förskolan, förbättra barnfamiljers ekonomi och ge föräldrar ökade möjligheter att komma ut i arbetslivet.

Konsekvenser av reformerna inom förskola

Maxtaxareformen, som syftade till att öka tillgängligheten i förskola, pedagogisk omsorg och familjedaghem, har gjort det möjligt och bidragit till att fler föräldrar har kommit ut i arbetslivet. Idag förvärvsarbetar båda föräldrarna i flertalet barnfamiljer och fler barn än någonsin tidigare är inskrivna i förskoleverksamhet: 84 procent av alla 1–5-åringar i Sverige är inskrivna i förskolan. I åldersgruppen 3–5 år är nästan 95 procent inskrivna. För tio år sedan var andelen 1-5 åringar 75 procent och för femton år sedan 61 procent². I Tyresö är 97,7 procent av alla 1-5 åringar inskrivna i någon form av förskoleverksamhet³

Reformerna och maxtaxan har också medfört att barngrupperna successivt har blivit allt större och att barnens närvarotid har ökat.

Genom de senaste årens förändringar i skollag och Lpfö98, har förskolan blivit en integrerad del av skolväsendet och det pedagogiska uppdraget har förstärkts. Förskolans roll, som det först steget i det livslånga lärandet, har förtydligats och blivit allt viktigare⁴.

Valmöjligheter för föräldrar inom förskoleverksamheten i kommunen

Föräldrar i Tyresö har idag alternativa möjligheter att välja en verksamhet som

² Pressmeddelande, Skolverket 2014-03-13

³ Förvaltningens interna statistik 2015-02-15

⁴ Skolverkets rapport 392 20013: Föräldrars val och inställning till förskola och fritidshem.

passar deras barn bäst: förskola och pedagogisk omsorg, i kommunal eller fristående verksamhet, och vårdnadsbidrag som också går att kombinera med en placering i förskola eller pedagogisk omsorg med upp till maximalt 20 timmar per vecka och ger de föräldrar som vill vara hemma längre och själva ta hand om sitt barn en möjlighet till det.

God kvalitet – en förutsättning för en likvärdig förskola för alla barn

Förskolans betydelse för samhället har inneburit en förskjutning av ansvaret för de yngsta barnens socialisering och förskolan medverkar i allt större utsträckning till de yngsta barnens socialisation i samhället. Ett stort ansvar ligger idag därmed på förskolans pedagoger avseende förskolebarnens omsorg, utveckling och lärande⁵.

Flera undersökningar⁶ visar att barn som vistats i förskola klarar skolan bättre. Skolverket pekar, i Allmänna råd med kommentarer för förskolan 2013, på det fokus som är viktigast att hålla för att förskolan ska kunna fungera som en utjämnande faktor av social ojämlikhet:

- förskoleverksamheten måste vara av generellt god kvalitet

En förskoleverksamhet som håller en generellt god kvalitet avseende miljö, personaltäthet, gruppstorlek och gruppammansättning är, enligt Skolverket, den viktigaste faktorn för att förskolan ska vara likvärdig för alla barn. Med en generellt god kvalitet gällande ovan faktorer kan förskolan inverka positivt på alla barns fostran och utveckling och bidra till den socialt utjämnande effekten för de mest utsatta barnen: de i behov av särskilt stöd och de med ett annat modersmål.

Gruppstorleken den mest avgörande faktorn för pedagogisk kvalitet

Skolverket pekar på gruppstorleken som den mest avgörande faktorn för pedagogisk kvalitet, mer avgörande än personaltäthet⁷. Det vill säga: mindre grupper är att föredra framför större med samma personaltäthet. Om en barngrupp blir för stor riskerar de positiva effekterna av att vistas i grupp att bytas till sin motsats, då relationer kan bli svåra att överblicka för barnen, vilket kan skapa en känsla av anonymitet och otrygghet samt skapar stress hos barn.

Med barnets bästa som utgångspunkt

Skollagen 1 kap 10 § föreskriver att varje verksamhet ska bedrivas med barnets

⁵⁻⁶ Förskolans betydelse för barns utveckling, lärande och hälsa. Sven Persson 2012

⁷ Skolverkets Allmänna råd med kommentarer - Förskolan 2013, sid 20

bästa som utgångspunkt. Barnets självkänsla och identitet utvecklas i samspel med andra barn och vuxna. Ett barns självkänsla kan stärkas om det känner sig tryggt och har utvecklat tillit till andra barn och vuxna. Vidare påverkar barnets självkänsla i sin tur dess förmåga att lära⁸.

Stora barngrupper och många relationer under en dag är en faktor som visat sig stressar barn. Varje barn måste bli sett och bekräftat för att skapa goda, stabila relationer, vilket framförallt de yngsta barnen har ett behov av. I annat fall riskerar anonymitet och otrygghet att skapa stress och hämma barnets utveckling⁹.

Barngruppernas storlek i Tyresö åren 2009-2013:

Antal barn per avdelning	2009	2010	2011	2012	2013
Tyresö kommun	17,2	17,2	18,2	18,3	19,8
Stockholms län	16,1	16,1	16,2	16,4	16,1
Riket totalt	16,8	16,9	16,8	16,9	16,8

(Skolverkets databas)

De mest utsatta barnen

Barn i behov av särskilt stöd och barn med annat modersmål är den grupp barn som är de mest känsliga och utsatta barnen¹⁰. Dessa barn gynnas generellt i mindre barngrupper med hög personaltäthet. Utvärderingar har visat att barn i behov av särskilt stöd ökar i och med att barngruppsstorlekarna blir större. En generellt god kvalitet i verksamheten är det viktigaste för dessa barn och ofta den bästa insatsen för att förskolan ska verka socialt utjämnande, inkluderande och bidra till samtliga barns utveckling, lärande och hälsa¹¹.

Barns vistelsetid i förskolan

Skolverkets rapport 392 - Föräldrars val och inställning till förskola och fritidshem (2013) anger att spridningen på barnens närvarotider i riket är stor, men det finns en koncentration på barns närvarotid i förskolan på mellan 31-40

⁸ Skolverkets Allmänna råd med kommentarer - Förskolan 2013, sid. 24

⁹ Skolverkets Allmänna råd med kommentarer - Förskolan 2013, sid 20

¹⁰ Förskolans betydelse för barns utveckling, lärande och hälsa. Sven Persson 2012

¹¹ Skolverkets Allmänna råd med kommentarer - Förskolan 2013, sid 20 och Förskolans betydelse för barns utveckling, lärande och hälsa. Sven Persson 2012, sid 6

timmar i veckan.

Tyresö tillsammans med Sollentuna, Täby, Ekerö, Värmdö och Nacka är en av de kommuner som har längst genomsnittlig vistelsetid, 35 timmar per vecka. Längst genomsnittlig vistelsetid har barn i Solna med 36 timmar per vecka. Föräldrarnas sysselsättning har betydelse för barnens närvarotider. Det är i storstadskommuner som barn i förskolan har rätt till de längsta vistelsetiderna och därmed har barnen de längsta närvarotiderna.

Barnens vistelsetid i förskolan kan jämföras med de vuxnas arbetsdagar. För vuxna finns arbetsmiljölagar som reglerar arbetstid och ledighet. För barn i förskolan finns inte motsvarande arbetsmiljölagar. Skollagens 8 kap 8 § föreskriver att ”huvudmannen ska se till att barngrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att barnen i övrigt erbjuds en god miljö”. Paragrafen reglerar därmed våra yngsta samhällsmedlemmars arbetsmiljö.

20-timmars förskola bör kvarstå i riktlinjerna för kommunala förskolor

Många kommuner i framförallt Stockholm län, men också i Göteborg och Malmö, erbjuder en längre vistelsetid, för barn i familjer där en förälder är antingen föräldraledig eller arbetslös, än vad skollagen anger. Tyresö kommun ger rätt till 20 timmar per vecka för dessa barn, att jämföra med skollagens reglering om minimum 15 timmar. I utvärderingen av maxtaxereformen konstaterade Skolverket att grupperna på många håll blivit så pass stora att det är svårt att bedriva verksamhet enligt intentionerna.

Tyresö kommun ska bedriva förskoleverksamhet av god kvalitet. Förskolorna ska stimulera alla barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg och säker miljö. Med en inriktning som fokuserar arbete och resurser på den generellt goda kvaliteten med mindre barngrupper, ökad personaltäthet, bra förskolemiljö och god sammansättning på barngrupperna, ges förskolorna i Tyresö bättre förutsättningar för att kunna bidra till en integrerande, likvärdig, rättvis och språkutvecklande förskola för kommunens yngsta barn.

Med hänvisning till ovan nämnda argument rekommenderar förvaltningen att 20-timmars vistelsetid för barn till föräldralediga och arbetslösa bör kvarstå i riktlinjerna för de kommunala förskolorna.

TYRESÖ KOMMUN
2014 -11- 27
Dnr. 2014/125 0485 001

ANKOM
TYRESÖ KOMMUN
BARN OCH UNGDOMSSTYRELSEN
2014 -12- 16
Dnr. 2014/130 0161

MOTION

Tyresö 2014-11-27

RESVARAS SCHRÄST

2015-07-01

Ge alla barn i Tyresö rätt till 30 timmars vistelsetid i veckan på förskolan

Förskolan ska stimulera alla barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg och säker miljö. Detta står i inledningen i kommunens riktlinjer och följer skollagens intentioner.

Förskolan har dessutom under senare år fått ett tydligare pedagogiskt uppdrag. Omsorg, utveckling och lärande ska utformas som en helhet och hänsyn ska tas till alla barns behov och alla barn ska ges möjlighet att delta på lika villkor.

Under ett antal år fick inte barn som fått ett yngre syskon och barn till arbetslösa i Tyresö rätt till mer än 15 timmar i veckan. Efter påtryckningar från socialdemokraterna och föräldrar ökades dessa timmar så småningom till 20 timmar. Vi anser, att det nu är hög tid att ta nästa steg och möjliggöra för också dessa barn vistelsetid på minst 30 timmar i veckan. Detta är ett erbjudande för föräldrarna, som då ges bättre valfrihet att välja det som bäst passar deras barn.

Mycket talar för detta. Framför allt är det en möjlighet för barnen att få ta del av verksamhet och gemenskap i förskolan som andra barn får. Forskning har visat, att barn som får ta del av förskolan ger dem bättre grund för att klara kommande skolgång bättre.

Alltfler kommuner har infört eller är på väg att införa denna möjlighet. Det har motiverats med rättviseskäl, integrationsskäl, språkutvecklingsskäl och arbetsmarknadsskäl. Nu är det dags för Tyresö Kommun att ansluta sig till dessa kommuner.

Vi föreslår därför

Att Tyresö Kommun ändrar sina riktlinjer för kommunala förskolor så att rätt till min. 30 timmar per vecka ges till barn till föräldralediga och arbetslösa.

För den socialdemokratiska fullmäktigegruppen

Jannice Rockstroh

Anita Mattsson

Reservation

Ärende Motion" ge alla barn rätt till 30 timmars vistelsetid på förskolan Dnr 2014/BUN 0161 40

Vi socialdemokrater vill att Tyresö kommun ändrar sina riktlinjer för kommunala förskolor så att rätt till 30 timmar per vecka ges till barn till föräldralediga och arbetslösa.

Vi har fått ett omfattande svar från barn och utbildningsförvaltningen som vi tackar för. Ett svar där en verklighet med stora barngrupper och kvalitetsbrister beskrivs som fokusområden.

Det är ett resultat av flera års av underinvestering ledd av Tyresös moderater för barn i Tyresös förskolor. Vi socialdemokrater lade senast föregående år ett budgetförslag som skulle inneburit nästan 30 miljoner mer till förskola och skola. Pengar som skulle behövts för att möjliggöra för mindre barngrupper och en höjning av kvalitetsarbete. Vi anser inte att kvalitet, minskade barngrupper och 30 timmars vistelsetid står i motsats till varandra.

En moderatledd budget möjliggör dock inte samtliga tre fokusområden. Vilket vi beklagar.

För den socialdemokratiska gruppen

Jannice Rockström

As P

Datum 2015-10-21
Tid 18:30–21:45
Plats Nyboda skola, matsalen

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats
och tid 2015-10-28

Paragrafer 48 - 57

Sekreterare
Marit Andersson

Ordförande
Anki Svensson

Justerande
Jerry Svensson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Barn- och utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum 2015-10-21
Datum då anslaget sätts upp 2015-10-29
Datum då anslaget tas ned 2015-11-20
Förvaringsplats för protokollet Barn och utb arkiv plan 4

Underskrift
Marit Andersson

Utdragsbestyrkande

Närvarolista

Beslutande

Anki Svensson (M)
Anna Steele (FP)
Ulrica Riis-Pedersen (C)
Jannice Rockstroh (S)
Jerry Svensson (S)
Lilian Nylinder (MP)
Nina Dahl (MP)
Sonja Gustafsson (M) (ej ärende 1)
Marika Marklund (KD)
Rita Axelsson Florio (S)
Haralampos Karatzas (FP)

Ersättare

Inger Gemicioğlu (V)
Gösta Evén (MP)
Helen Dwyer (C) (tjänstgör ärende 1)
Håkan Ljung (S)

Övriga

Erik Sanner, utvecklingsstrateg
Håkan Bertilsson, stabschef
Marie Thörn, Lärarförbundet
Marit Andersson, nämndsekreterare
Michael Martinsson, verksamhetsstrateg
Monika Larsson, förvaltningschef
Johan Ahlkvist, verksamhetschef grundskola
Elisabet Schultz, verksamhetschef förskola
Maria Björk, controller
Britt-Marie Hansson Låhdet, kvalitetscontroller (ärende 1)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Frånvarande

Mikael Fallmo (S)
Anna Herber (FP)
Michaela Stener (M)
Christer Flodfält (M)
Jenny Jonsson (M)
Cecilia Perbo (KD)
Sarah Heidenborg (S)

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande